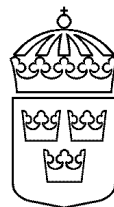

Försvarsutskottets yttrande

1997/98:FöU4y

1998 års ekonomiska vårproposition - Utgiftsområde 6 Totalförsvaret

1997/98
FöU4y

Till finansutskottet

Regeringen

Utgiftsområde 6 Totalförsvaret omfattar verksamheter inom det militära och civila försvaret, Kustbevakningen och nämnder samt stödverksamhet till det militära och civila försvaret. Inom utgiftsområdet ingår även den internationella fredsfrämjande verksamhet som genomförs med militär trupp utomlands. För år 1998 uppgår de totala utgifterna till 41,2 miljarder kronor, varav ca:

Militärt försvar	37,2 miljarder kronor
Civilt försvar	2,6 miljarder kronor
Kustbevakningen m.m.	0,5 miljarder kronor
Stödmyndigheter	1,0 miljarder kronor

Regeringen har i proposition 1997/98:83 föreslagit att den säkerhetspolitiska kontrollstationen flyttas fram från år 1998 till år 1999. Regeringen har meddelat att den i anslutning till kontrollstationen bl.a. avser att ta upp frågan angående det säkerhetspolitiska läget, den långsiktiga anpassningsförmågan och omprövning av systemet med teknikfaktor.

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner följande *preliminära* fördelning av utgifterna till utgiftsområdet:

- För budgetåret 1999 44 267 miljoner kronor
- För budgetåret 2000 45 687 miljoner kronor
- För budgetåret 2001 45 714 miljoner kronor

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser att det under hösten 1997 framstod som allt tydligare att endast ett nytt och fullödigt försvarsbeslut kan komma till rätta med den diskrepans mellan uppgifter och resurser som blivit resultatet av regeringens politik. Senast våren 1999 måste riksdagen ges möjlighet att ta ställning till ett nytt förslag om en strategi för nationell säkerhet och en tydlig försvarsdoktrin. Med de nya förutsättningar som nu gäller saknas i dag un-

derlag att bedöma behovet av ytterligare medel. Effekten av ytterligare medelstillskott är mycket osäkra. I stället för specificerade ökade anslag reserveras ekonomiskt utrymme att anslå de medel som behövs för att finansiera ett försvar som är tillräckligt för att försvara våra säkerhetspolitiska ambitioner.

Centerpartiet har deltagit i utformningen av de försvarsbeslut som ligger till grund för regeringens bedömning. Centerpartiets förslag till utgiftsram överensstämmer således med regeringens.

Folkpartiet liberalerna biträder regeringens förslag till utgiftsramar för åren 1999–2001.

Vänsterpartiet framhåller att riksdagen i samband med 1999 års kontrollstation kommer att ta ställning till förändringar i totalförsvarets uppgifter m.m. som motiveras av den säkerhetspolitiska utvecklingen. Det säkerhetspolitiska läget är gynnsamt. Vänsterpartiet föreslår därför minskningar för åren 1999–2001 med 1 500, 2 500 respektive 3 000 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Miljöpartiet de gröna har under den senaste mandatperioden föreslagit stora besparingar inom det militära försvaret. Miljöpartiet anser att det behövs ett nytt försvarsbeslut redan år 1999 som drar konsekvenserna av den säkerhetspolitiska situation som råder, och med andra infallsvinklar än de traditionellt militära. Detta måste leda till kraftigt minskade anslag till Försvarsmakten.

Kristdemokraterna föreslår att dagersättningen höjs med 5 kr per dag från 40 till 45 kr per dag och avsätter 50 miljoner kronor för detta ändamål. För att kunna möta ökade krav på gräns- och sjöövervakning utmed EU:s längsta yttre gräns – och förstärka gränsskyddet till sjöss – bör Kustbevakningen tillföras ytterligare 45 miljoner kronor. Utgiftsområdet bör därför sammantaget utökas med 95 miljoner kronor under åren 1999–2001 jämfört med regeringens förslag.

Försvarsutskottet

Sammanställning över partiernas yrkanden om preliminära ramar för utgiftsområde 6 Totalförsvaret i förhållande till regeringens förslag (mkr):

	1999	2000	2001
Moderaterna	0	0	0
Centerpartiet	0	0	0
Folkpartiet	0	0	0
Vänsterpartiet	- 1 500	- 2 500	- 3 000
Miljöpartiet	- 2 420	- 3 020	- 6 320
Kristdemokraterna	+ 95	+ 95	+ 95

Utskottet konstaterar att Moderata samlingspartiet, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna yrkar på samma preliminära ram för utgiftsområdet som regeringen gör. Moderata samlingspartiet anser dock för sin del att det i dag saknas underlag att bedöma behovet av ytterligare medel. Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna yrkar på andra nivåer.

Regeringens förslag i den ekonomiska vårpropositionen för åren 1999–2001 ligger i linje med den femåriga ekonomiska planeringsramen för försvarsbeslutsperioden 1997–2001. En säkerhetspolitisk kontrollstation skall genomföras år 1999. Vid det tillfället kommer det att finnas underlag att pröva om det av säkerhetspolitiska skäl finns anledning att i någon riktning föreslå en ändring av den ekonomiska ramen för totalförsvaret. Regeringens förslag till preliminär ram bör därför bifallas av riksdagen.

När det gäller ökade resurser för höjd dagpenning samt till Kustbevakningen, som Kristdemokraterna har föreslagit, anser utskottet att regeringen bör pröva behovet och avväga eventuella resurstillskott mot andra angelägna behov i det fortsatta budgetarbetet och återkomma med sitt ställningstagande i höstens budgetförslag.

Utskottet anser sammanfattningsvis att riksdagen bör tillstyrka att den av regeringen föreslagna preliminära ramen för utgiftsområdet kan ligga till grund för regeringens budgetarbete. De motioner som förordar andra nivåer bör därför avslås av riksdagen.

Som underlag för finansutskottets beredning av frågan om regeringens mål- och resultatredovisning till riksdagen, vill försvarsutskottet erinra om utskottets behandling av hithörande frågor i betänkande 1996/97:FöU4 Styrning och uppföljning av totalförsvaret samt betänkande 1997/98:FöU10 Förändrad styrning av Försvarsmakten m.m.

Stockholm den 7 maj 1998

På försvarsutskottets vägnar

Arne Andersson

I beslutet har deltagit: Arne Andersson (m), Iréne Vestlund (s), Christer Skoog (s), Henrik Landerholm (m), Karin Wegestål (s), Ola Rask (s), My Persson (m), Lennart Rohdin (fp), Birgitta Gidblom (s), Jan Jennehag (v), Håkan Juholt (s), Olle Lindström (m), Annika Nordgren (mp), Åke Carnerö (kd), Mona Nyberg (s), Ulf Kero (s) och Erik Arthur Egervärn (c).

1. Arne Andersson, Henrik Landerholm, My Persson och Olle Lindström (alla m) anser:

Under hösten 1997 framstod det som allt tydligare att endast ett nytt och fullödigt försvarsbeslut kan komma till rätta med den diskrepans mellan uppgifter och resurser som blivit resultatet av regeringens förda försvarspolitik. Senast våren 1999 måste riksdagen därför ges möjlighet att ta ställning till ett nytt förslag om en strategi för nationell säkerhet och en tydlig försvarsdoktrin. Det saknas i dag underlag för att bedöma behovet av ytterligare medel till utgiftsområdet, och därmed vilka försvarspolitiska effekter som kan nås genom omedelbara medelstillskott. För att göra det möjligt att under år 1999 ta ställning till en ny försvarspolitik – som kan innebära en resursökning jämfört med regeringens förslag – har Moderata samlingspartiet i sitt budgetalternativ reserverat medel för att, även finansiellt sett, tillräckligt stödja våra försvars- och säkerhetspolitiska ambitioner.

2. Lennart Rohdin (fp) anser:

Folkpartiet liberalerna ställde sig vid riksdagens beslut i december 1996 bakom regeringens förslag till ekonomiska ramar för försvarsbeslutsperioden 1997–2001, varför vi kan ställa oss bakom regeringens förslag för åren 1999–2001 avseende utgiftsområde 6. I samband med beslutet om försvarspolitiken för perioden 1997–2001 föreslog Folkpartiet liberalerna en i väsentliga delar annorlunda inriktning av det framtida försvaret inom den beslutade ekonomiska ramen. Vi vidhåller denna uppfattning och får anledning att återkomma i dessa delar i samband med budgetbehandlingen för budgetåret 1999 och den kommande kontrollstationen våren 1999.

3. Jan Jennehag (v) anser:

I samband med 1999 års kontrollstation kommer riksdagen att ta ställning till förändringar av totalförsvarets uppgifter och organisation som motiveras av den säkerhetspolitiska utvecklingen. Redan nu kan konstateras att den säkerhetspolitiska situationen för Sverige påtagligt förbättrats sedan förra försvarsbeslutet. Detta förhållande gör att det redan nu går att ta ställning till minskningar för åren 1999–2001 med 1,5, 2,5 respektive 3 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

4. Annika Nordgren (mp) anser:

Miljöpartiet har under den senaste mandatperioden föreslagit stora besparingar inom det militära försvaret och bl.a. motsatt sig anskaffningen av JAS 39 Gripen delserie 3. Försvaret skall på sikt ställas om från ett militärt försvar till ett starkt civilt försvar. 1996 års försvarsbeslut var tänkt att gälla den närmaste femårsperioden. Detta försvarsbeslut har fallit samman på rekord-

tid. Regeringens föreslagna – och försvarsekonomiskt motiverade – panikåtgärder leder till att man inte kan ta det helhetsgrepp som behövs. Det försvarsbeslut som därför med nödvändighet måste fattas nästa år bör ske med andra infallsvinklar än de militära. Detta gör det möjligt att kraftigt minska kostnaderna för Försvarsmakten. Miljöpartiet föreslår minskningar för åren 1999–2001 med 2,420, 3,020 respektive 6,320 miljarder kronor jämfört med regeringens förslag.

5. Åke Carnerö (kd) anser:

Den som fullgör sin pliktjänstgöring får göra ekonomiska uppoffringar jämfört med dem som placeras i utbildningsreserven eller inte blir uttagna till utbildning. Därför bör dagersättningen höjas med 5 kr per dag från nuvarande 40 kr till 45 kr per dag. Utgiftsramen bör därför tillföras ytterligare 50 miljoner kronor för ändamålet.

Utvecklingen i vårt närområde samt Sveriges medlemskap i EU har för Kustbevakningens del medfört ett ökat övervakningsbehov till sjöss. Kustbevakningen har även huvudansvaret för miljöräddning till sjöss. Oljeutsläpp är det vanligaste problemet, och de mer omfattande sjötransporterna av olja och farligt gods ökar behovet av övervakning. För att kunna möta kraven bör Kustbevakningen tillföras 45 miljoner kronor. Sammantaget bör sålunda utgiftsområdet ökas med 95 miljoner kronor varje budgetår.